

Rekenkamer Zaanstad

Weesperstraat 105A
1018 VN Amsterdam

Gemeente Zaanstad
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

datum 1 februari 2021
ons kenmerk RZ_21_001
behandeld door A. Kok
cc -
onderwerp onderzoeken naar geheimhouding
bijlagen Thema's geheimhouding

Geachte leden van de gemeenteraad,

Op 22 oktober 2020 is door ons het rapport *Geheimhouding* gepubliceerd over hoe in Amsterdam wordt omgegaan met het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding. Op 25 januari 2021 hebben wij samen met de rekenkamers van Den Haag, Rotterdam en Utrecht een brief verstuurd aan de gemeenteraden van deze vier gemeenten. Met deze brief kregen de vier gemeenteraden meer inzicht hoe zij met geheimhouding omgaan. Het biedt hen bovendien handvatten om een debat te voeren over de openheid in hun gemeente. Zowel het rapport als de brief zijn openbaar en kunnen op onze [projectpagina over geheimhouding](#) worden gedownload.

Waarom schrijf ik u deze brief? In de auditcommissie Zaanstad van 10 december 2020 is gesproken over mogelijke onderzoeksonderwerpen voor ons onderzoeksprogramma 2021. Een onderzoek naar geheimhouding is ook benoemd. Mede naar aanleiding van mijn gesprek met vertegenwoordigers van de raadsfracties over het onderzoeksprogramma 2021 heb ik besloten dit jaar geen onderzoek te doen naar geheimhouding. Maar ik kan mij voorstellen dat het rapport voor Amsterdam en de brief voor de G4-gemeenteraden ook voor u informatief zijn. Ze bieden handvatten voor een gesprek over geheimhouding, waarvan ik denk dat het zinvol is, zonder dat we de situatie in Zaanstad hebben onderzocht.

Uit beide onderzoeken blijkt dat het handelen van de gemeenteraad rondom geheimhouding te maken heeft met vijf verschillende thema's:

- 1 De openheid van besloten vergaderingen;
- 2 Het zelf opleggen van geheimhouding;
- 3 Het bekrachtigen van geheimhouding;
- 4 Het opheffen van geheimhouding;
- 5 Een adequate ondersteuning.

Om een indruk te geven van waar het bij de thema's om gaat, hebben we in de bijlage van deze brief voorbeeldvragen opgenomen die u zichzelf zou kunnen stellen.

Als een onderling gesprek over geheimhouding u zinvol lijkt, dan zijn we zeker bereid om te helpen bij de invulling van zo'n sessie. We kunnen in dit gesprek thema's toelichten, vragen over geheimhouding beantwoorden en uw onderlinge bespreking inhoudelijk ondersteunen.

Met vriendelijke groet,

dr. J.A. de Ridder
directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

A handwritten signature in blue ink, consisting of stylized initials 'J.A.' followed by a long horizontal line.

Bijlage - Thema's geheimhouding

1. De openheid van besloten vergaderingen:

- Vergadert u wel eens besloten of vergadert u altijd in de openbaarheid?
- Is het onderwerp waarover u in beslotenheid vergadert voor raadsleden en burgers openbaar?
- Is duidelijk welke (soort)documenten worden geagendeerd?
- Maakt u de stemverdeling openbaar?
- Gaat het aan de orde stellen van de geheimhouding ten koste van de spreektijd van raadsleden of is dit een punt van orde?

2. Zelf opleggen van geheimhouding:

- Legt de raad of een commissie zelf geheimhouding op aangaande hetgeen is besproken in een besloten vergadering?
- Legt de voorzitter van de commissie zelf geheimhouding op ten aanzien van stukken?
- Is de motivering voor het opleggen van geheimhouding algemeen of specifiek?
- Wordt in het besluit tot het opleggen van geheimhouding vastgelegd of toegelicht wanneer of onder welke omstandigheden de geheimhouding kan worden opgeheven?

3. Bekrachten van geheimhouding:

- Bekrachtigt de raad de geheimhouding tijdig, dat wil zeggen in de eerstvolgende raadsvergadering?
- Laat de raad de opgelegde geheimhouding bewust vervallen?
- Is de motivering van het college waarom de geheimhouding moet voortduren algemeen of specifiek?
- Als er meerdere documenten zijn waarvan de geheimhouding moet worden bekrachtigd, is er dan één generieke motivering of is per document gemotiveerd waarom bekrachtiging noodzakelijk is?
- Is het de raad helder waarom de geheimhouding is opgelegd op het gehele document?
- Heeft het college aangegeven wanneer of onder welke omstandigheden de geheimhouding kan worden opgeheven?

4. Opheffen geheimhouding:

- Heeft de raad inzicht in de documenten waarop geheimhouding rust en waarvan de geheimhouding (op termijn) moet worden opgeheven?
- Is het voor de raad duidelijk waarom de geheimhouding kan worden opgeheven?
- Heft de raad de geheimhouding op? Doet dit raad dit incidenteel of structureel?
- Heft de raad ook wel eens gedeeltelijk de geheimhouding op?

5. Een adequate ondersteuning:

- Is er in het inwerkprogramma of als onderdeel van de permanente educatie van raadsleden aandacht voor het opleggen, bekrachten en opheffen van geheimhouding?
- Zijn er kaders die enerzijds de regelgeving op hoofdlijnen duiden, en anderzijds raadsleden een handelingsperspectief bieden als zij voor de beslissing staan om bijvoorbeeld de geheimhouding te bekrachten of juist op te heffen?
- Ontvangen raadsleden stukken waarop geheimhouding is opgelegd, kunnen zij deze digitaal inzien, of is inzage alleen mogelijk bij de raadsgriffie?
- Beschikken raadsleden in het debat met het college over de stukken waarop geheimhouding rust?